

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы

Заң институты
Сырттай оқыту факультеті
Криминалистика кафедрасы

Бекітемін
Академия бастығының
оқу ісі жөніндегі орынбасары
з.ғ.д., профессор,
полиция полковнигі
З.С. Тоқыбаев
« ____ » _____ **2018 ж.**

Пән бойынша жұмыстық оқу бағдарламасы (SYLLABUS)

ЗНТАЗНТТЕ 5134 «Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәні бойынша (5 курс ЖЗЕБ, 2016 ж.а.).

5В030300 – «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

Оқыту нысаны: сырттай

Курс: 5

Кредиттер саны: 1

Дәріс: 3 сағат

Семинар: 3 сағат

Практикалық сабақтар: 4 сағат

Рейтингтік бақылаулар саны (МБ): 1

БООЖ: 1 сағат

БӨЖ: 35 сағат

Емтихан

Қарағанды 2018

«Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәні бойынша 5B030300 «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған жұмыстық оқу бағдарламасы (SYLLABUS), 32 б.

Құрастырғандар: криминалистика кафедрасының профессоры, полиция полковнигі, з.ғ.м., Б.С. Телемисов, криминалистика кафедрасының аға оқытушысы, з.ғ.м., полиция майоры Н.Е. Боранқұлов.

Криминалистика кафедрасының отырысында қаралды.
« ____ » _____ 2018 ж. № ____ хаттама

Кафедра бастығы

А.Б. Жакулин

Академияның Оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында бекітілді.
« ____ » _____ 2018 ж. № ____ хаттама

© Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, 2018 ж.

2.1 Негізгі ақпарат:

1. Шифр және мамандық атауы	5B030300 – «Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	5 курс
3. Пән циклы	«Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері»
4. Кредит саны	1
5. Сабақ өткізу орны	Дәріс залы, 317,319,320,322,323 ауд.
6. Дәріскер (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Кафедра бастығы, з.ғ.к., доцент Жакулин А.Б. Кафедра профессоры, з.ғ.м., полиция полковнигі Телемисов Б.С., Кафедра аға оқытушылары: з.ғ.м., полиция майоры Биржанов Б.Қ., з.ғ.м., полиция майоры Боранқұлов Н.Е. Криминалистика кафедрасының мекенжайы: Қазақстан Республикасы ІІМ Қарағанды академиясы, № 316, 323 кабинет, тел. 2-39, 30-33-88
7. Қалған сабақ түрлерін жүргізетін оқытушылар (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Кафедра профессоры, з.ғ.д., доцент Арыстанбеков М.А.; кафедра профессоры, з.ғ.м., полиция полковнигі Телемисов Б.С., Кафедра аға оқытушылары: з.ғ.м., полиция майоры Боранқұлов Н.Е., з.ғ.м., полиция майоры Биржанов Б.К., Кафедра оқытушылары: з.ғ.м., полиция майоры Айдарбек С.О., полиция майоры Д.А.Жақұдаев, полиция капитаны Ж.М. Исетова; з.ғ.м., полиция капитаны Ериков М.Е.; Криминалистика кафедрасының мекен - жайы: Қазақстан Республикасы ІІМ Қарағанды академиясы, № 316, 323 кабинет, тел. 2-39, 30-33-88

2.2 Пререквизиттер: Осы оқу пәнін оқыту басталмас бұрын білім алушыларда базалық заң пәндерін зерделеу барысында алуы тиіс жалпықұқықтық және теориялық білімдер болуы қажет.

2.3 Постреквизиттер:

Осы пәнді оқығаннан соң келесілерді зерделеу қажет: «Қылмыстарды ашу және тергеп-тексерудің криминалистикалық қамтамасыздығы»; «Сот экспертиологиясы», «Тергеулік қарап-тексеруді жүргізу бойынша тергеушінің (анықтаушының) қызметі».

2.4 Пәннің қысқаша сипаттамасы:

Пәнді оқытудың мақсаты – Білім алушылардың бойында қылмыстарды ашу, тергеп-тексеру және болдырмауда криминалистикалық құралдарды, әдістерді және тәсілдерді қолдану бойынша білімдер, іскерліктер мен дағдылар жүйесін қалыптастыру. Осы пәнді зерделеу білім алушылардың криминалистиканың әдіс-тәсілдері мен ғылыми ұсыныстарын қылмыспен күресте ұтымды пайдалану біліктілігін және тұрақты дағдыларын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады. Жалпы ережеге сәйкес, біліктіліктің жоғары деңгейіне іскерліктер мен дағдылардың үлкен көлемі сәйкес болуы қажет екені туралы есте сақтау қажет. Біліктілік деңгейінің жоғарылауымен қатар теориялық білім бөлігі де ұлғаяды, ал бұл кезде іскерліктер мен дағдылардың бөлігі ешқандай да төмендемейді, бірақ олардың мазмұны күрделене түседі. Осы мақсатты қамтамасыз етуде дидактикалық, әдістемелік және тәрбиелік міндеттер тиісті қызмет атқарады.

Пәнді зерделеудің міндеттері: Қызметтік міндеттерді сауатты жүзеге асыруды қамтамасыз ететін біліктілік сипаттамасымен және ведомстволық бұйрықтармен көзделген білімдер мен ептіліктердің минималдық деңгейіне қол жеткізу. Осы ережеден «Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәнінің келесідей міндеттері шығады:

Бірінші міндет келесіден тұрады: білім алушының бойында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу барысында іздер мен объектілерді табу, бекіту және алу мақсатында ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндігі туралы кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін қалыптастыру. Орын алған оқиғаның механизмі, қылмыскердің жекебасы, оның іс-әрекетінің мотивтері, қылмыстық қолсұғушылықтың заты, қылмыстың жасалуына ықпал етуші және басқалар туралы дәлелдемелік ақпараттарды табу, анықтау, бекіту, алу, зерттеу және қолдану бойынша арнайы білімдер мен техника-криминалистикалық әдіс-құралдарды қолдану мүмкіндіктерін практикалық меңгеру.

Екінші міндет келесіден тұрады: білім алушылардың бойында кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін, яғни тергеп-тексерілетін оқиға туралы ақпаратты кешенді зерттеу негізінде тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы мен технологиясының тиімді нұсқасын таңдау туралы шешім қабылдай білуді қалыптастыру. Білім алушылардың бойында кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін, яғни тергеп-тексерілетін оқиға туралы ақпаратты кешенді зерттеу негізінде оған криминалистикалық сипаттама беру, іздер жүйесін және басқа да дәлелдемелік ақпарат қайнар көздерін анықтау, тергеулік жағдайды талдау және бағалау, болжамдарды жасау, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын таңдау туралы тактикалық шешім қабылдау.

Үшінші міндет білім алушыларға қылмыстың жекелеген түрлерін тергеп-тексеру әдістемесін үйретуден тұрады.

Төртінші міндет білім алушыларды криминалистикалық тактика және әдістеме саласындағы білімдерін өз бетімен толықтыра білуге баулудан тұрады.

Өз бетімен білім алу әдістемесінің негіздерін меңгерту, яғни тиісті әдебиетпен, криминалистикалық, ұйымдастырушылық және есептеу техникаларының жаңа құралдарымен жұмыс істей білуге, алған білімдерін бекуге және әрі қарай дамытуға, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу бойынша практикалық қызметті талдау және жалпылап жинақтау әдістемесінің негіздерін үйрету.

Тәрбиелік міндеттер:

Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде заңдылық принциптері мен рухани тазалықтың маңызын терең түсіне білу.

Қылмыстардың алдын алу, оларды ашу және тергеп-тексеру практикасында криминалистикалық әдіс-құралдардың алатын орнын түсіне білу.

Әрбір білім алушының біліктілікті арттыру және өз бетімен білім алу арқылы өз кәсіби деңгейі мен біліктілігін ұдайы арттыру қажеттілігін түсіне білуі.

Білу және түсіну қажет:

«Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәнін оқу нәтижесінде білім алушы келесілерді, яғни: осы ғылым мен оқу пәнінің міндеттері, олардың қылмыспен күресу жүйесіндегі орны, болашақ практикалық қызметте оның ұсыныстарын дұрыс қолдана білуді зерделеуі тиіс. Келесілерді, яғни: тактикалық тәсілдерді, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу барысында дәлелдемелік ақпаратты жинау әдістері мен техникалық құралдарын; қылмысты тергеп-тексеруді жоспарлау ерекшеліктерін, қылмыстың жекелеген түрлерін тергеп-тексеру әдістемесін білуі тиіс. Тергеу әрекеттерін жүргізудің, қылмыстық құқық бұзушылықтарды тергеп-тексерудің тәртібіне, тактикалық және ұйымдастырушылық ерекшеліктеріне қатысты криминалистика және қылмыстық процесс бөліктері бойынша монографиялық әдебиетті, нақты заңдардың мазмұнын, заң процедураларын және тағы басқаларды қосымша оқулары тиіс.

Білім мен түсіну қабілетін практикада қолдану:

Оқу үдерісі барысында алынған теориялық білімді кәсіби қызметте трансформациялай білу. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізуге дайындық және оны өткізу кезінде тактикалық тәсілдерді дұрыс тандау және қолдану.

Пікір жасау, идеяны бағалау және тұжырым жасай білу қабілеті.

Криминалистиканың өзге де мәселелері бойынша ғалымдардың пікірлерін талдау және осының негізінде өздерінің жеке ойларын құрастыра білу қабілеті.

Коммуникативтік іскерлік:

Ақпаратты, идеяларды, криминалистиканың проблемаларын хабарлай білу және көрнекті ұсына білу іскерлігі мен оларды аудитория ерекшелігін ескере отырып әртүрлі нысандарда шешу.

Оқу қабілеттілігі: Әрбір білім алушының біліктілікті арттыру және өз бетімен білім алу арқылы өзінің кәсіби деңгейін ұдайы арттырып отыру қажеттілігін түсіне білуі. Өзін өзі кәсіби жетілдіру дағдыларын меңгеру.

2.5. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиеттер тізіміне сілтеме	Бақылау нысаны (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Баллдар (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Практикалық сабақтарда ауызша жауап беру	ЖОБ (SYLLABUS) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (сабақтағы ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың барлық тақырыптарына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында оқу журналында бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, сабақта бағаланады
2	Ауызша жауап, баяндама жасау, КОӨЖ	ЖОБ (SYLLABUS) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (КОӨЖ сабағында ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың әрбір тақырыбына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында оқу журналында бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, КОӨЖ сабағында
3	Межелік бақылауға дайындық	Өзін өзі бақылауға арналған тест сұрақтары	Семестр ішінде дайындық	Аралық бақылау (коллоквиум)	100 баллға дейін	Жауап ведомоста бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес
4	Емтиханға дайындық	Емтихан сұрақтары	Білім алудың барлық кезеңіндегі дайындық	Қорытынды бақылау	100 баллға дейін	Жауап PLATO NUS-қа баға қою арқылы бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес

2.6. Курс саясаты

«Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәнін зерделеу кезінде келесідей ережелердің сақталуын сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.

2. Сабақты орынсыз себептермен жіберіп алмау, сырқаттанған жағдайда тиісті медициналық анықтама, ал басқа жағдайларда — түсініктеме жазба ұсынылуы тиіс.

3. Өтемдер қабылданбайды, білім алушы жоспарланған сабақтарда жіберіп алған тақырыптар бойынша немесе бұрын дайын болмаған тапсырмалар бойынша кез келген сұраққа жауап беруге дайын болу.

4. Тапсырмаларды орындау, ұсынылатын әдебиетпен міндетті түрде танысу және конспектілеу.

5. Сабақ үстінде сөйлеспеу, ұялы телефондарды сөндіру.

6. Оқу процесіне белсенді қатысу.

7. Курстастар мен оқытушыларға ашық болу, кең пейілділік, шыдамдылық таныту.

2.7 Ұсынылған әдебиеттер тізімі

№	Автор, атауы	Басылым жылы, орны
1. Нормативтік-құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы	1995 жылғы 30 тамызда республикалық референдумда қабылданды, 10.03.2017ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен.
2	Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі.	ҚРЗ №231, 04 шілде 2014ж. (24.05.2018ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен).
3	Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі.	ҚРЗ №226-V, 03 шілде 2014ж. (06.05.2017ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен).
4	«Ішкі істер органдары туралы» ҚР Заңы.	ҚРЗ №199-V, 23.04.2014 ж., (18.04.2017ж. шаққандағы өзгертулер және толықтыруларымен)
2. Негізгі әдебиеттер		
5	Аубакиров А. Ф. Криминалистика: криминалистическая тактика: Учебник для вузов	Алматы: Глобус, 2003. - 432с.
6	Криминалистика: Учебник / Отв. ред. Нургалиев Б.М.	Қарағанда: БОЛАШАК-БАСПА, 2009. -813с.
7	Криминалистика: Учебник для вузов под ред. Белкина Р.С. 3-е изд., перераб. и доп.	М.:НОРМА, 2007-944с.
8	Криминалистика: Учебник под ред. Яблокова Н.П. 3-е изд., перераб. и доп.	М.:ЮРИСТ,2007.-781с.
9	Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г. и др. Криминалистика.	Норма - 2007, 944 с.
10	Аверьянова Т.В. Судебная экспертиза: Курс общей теории.	М.: Норма, 2006.-480 с.
11	Арыстанбеков М.А., Балгимбеков Д.У., Еленюк А.Г., Жакулин А. Б.	Қарагандинская академия МВД РК им. Б. Бейсенова, 2011. - 185

	Криминалистическая тактика: Курс лекций / Под общ. ред. д.ю.н., профессора Нургалиева Б.М.	
12	Криминалистическая тактика. Курс лекций. Под ред. Лаврова В.П., Нургалиева Б.М.	Караганда:Изд-во КЮИ МВД РК,1999.-190 с.
13	Еленюк А.Г. и др. Частные криминалистические методики./ Учебное пособие	Караганда, 2014 г. – 242 с.
14	Криминалистика (конспект лекций в схемах).	«Издательство ПРИОР», 2000. – 144 с.
15	Справочная книга следователя: Учебно-практическое пособие / Под ред. Кенжетасева Д.Т.	Караганда: Карагандинская академия МВД РК им.Б. Бейсенова, 2015. – 379 с.
16	Криминалистика. Учебник. Под ред. профессора Яблокова Н.П. 2-издание переработанное и дополненное.	М., ЮРИСТЪ 2000 г. – 718 с.
17	Криминалистика: Учебник / Отв. ред. Нургалиев Б.М.	Караганда: Болашак-Баспа, 2009. – 813 с.
18	Биржанов Б.К., Акшулаков Р.Б. Предварительное следствие по разбою (Примерные образцы процессуальных документов): Учебно-практическое пособие.	Караганда: Карагандинская академия МВД РК им. Б. Бейсенова, 2017. – 188 с.
19	Гинзбург А.Л., Поврезнюк Г.И., Салаев Б.А. Криминалистические методы и средства отождествления личности.	Алматы, 1998 г. -69 с.
20	Аубакиров А.Ф., Коваленко С. Криминалистическая цифровая фотография.	Алматы, 2001 г. – 230 с.
21	Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. От теории к практике.	М.: Юрид. лит., 1988. – 304с.
22	Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия.	2-е изд. доп. – М.: Мегатрон XXI, 2000. – 334с.
23	Белкин Р.С. Криминалистический букварь.	М.: Юристъ, 1997. – 112с.
24	Бедрин В.С. Компьютерные технологии в организации профессиональной деятельности эксперта-криминалиста.	Волгогр. акад. - Волгоград: ВА МВД России, 2004. - 20 с.
25	Бондаренко А.А. Современные технологии фиксации следов на месте совершения дорожно-транспортного происшествия.	Всероссийская науч.-практ. конф. "Современные проблемы борьбы с преступностью": сб. материалов (юрид. науки). – Воронеж: Изд-во Воронеж. ин-та МВД России, 2005. - С. 10-11.
26	Ларичев В.Д., Болотский Б.С., Гильмутдинов А.Р. и другие. «Фальшивые деньги».	М. – 2002 г.
27	Шарипов С.Р., Жунусова А.Ж. Криминалистика: справочное пособие по криминалистической технике.	Карагандинская академия МВД РК им.Б.Бейсенова,2014.-137с.
28	Шакенов А.О., Шарипов С.Р., Еленюк А.Г., Жунусова А.Ж. Справочник следователя.	Караганда, 2015. — 379 с.

29	Под ред. Филиппова А.Г. Криминалистика: Учебник	ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ, - М. 2008. -441с.
30	Под ред. Белкина Р.С. Криминалистика: Учебник для вузов	2-е изд., перераб. и доп. - М.: НОРМА, 2006. -992с.
31	Балашов Д. Н. Криминалистика: Учебник	М.: БЕК, 1996. - 708с.
32	Под ред. Волынского А.Ф. Криминалистика: Учебник	М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. -615с.
3. Қосымша әдебиеттер		
33	Алесковский С. Ю. Нетрадиционная криминалистика: Учебное пособие / Алесковский С.Ю., Аубакиров А.Ф.	Алматы: ИЗД-ВО АЮ-ВШП ӘДІЛЕТ 2003. - 210с.
34	Гусаков А.Н., Филющенко А.А. следственная тактика (в вопросах и ответах) Учебное пособие.	Свердловск, 1991 г. – 148с.
35	Бедняков Д.И. Не процессуальная информация и расследование преступлений.	М., 1991 г.
36	Бахин В.П. Тактика использования видеозаписи в раскрытии преступлений ОВД	Киев, 1990 г.
37	Лукашевич В.Г. Тактика общения следователя с участниками отдельных следственных действий (допрос, очная ставка, предъявление для опознания, проверка показаний на месте): Учебное пособие/В.Г.Лукашевич.	Изд-во КИЕВ.ВШ МВД СССР, 1989.- 88с.
38	Ларин А.М. От следственной версии к истине/А.М.Ларин	М.: Юрид.лит., 1976.-200с.
39	Вечерин Э.П., Губаков В.В., Петрушев В.П. Следственные и оперативно-розыскные версии по раскрытию краж из квартир.	Пособие/Э.П.Вечерин, В.В.Губанов, В.П. Петрушев.-М.:ИЗД-ВО ВНИИ МВД СССР, 1991.-48с
40	Кулагин Н.И. Планирование расследования сложных многоэпизодных дел. Учебное пособие.	Волгоград, 1976 г.-63с.
41	Селиванов Н.А., Видонов Л.Г. Типовые версии по делам об убийствах. Справочное пособие.	М., 1989 г.-92с.
42	Хван В.А. Планирование расследования преступлений. Учебное пособие.	Алматы, 1956 г.-44с.
43	Касымбеков К. Т. Научные основы криминалистической версии и их значение в планировании расследования преступлений: Магистерская диссертация.	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2006.-73с
44	Виницкий Л.В. Осмотр места происшествия: организационные, процессуальные и тактические вопросы. Учебное пособие.	Караганда, 1986 г.-106с.
45	Лемасов А.И., Порошин Г.Н., Ченцов Ю.Н. криминалистические методы обнаружения фиксации и изъятия микро следов на месте происшествия. Учебное пособие.	М., 1990 г.-52с.
46	Нурғалиев Б.М. Особенности осмотра места	Караганда: Изд-во КВШ МВД

	происшествия и возможности судебной экспертизы по делам о столкновении транспортных средств. Учебное пособие.	РК,1993.-65с.
47	Федоров Ю.Д. Логические аспекты осмотра места происшествия.	Изд-во ТВШ МВД СССР,1987.-53с.
48	Фиксация результатов осмотра места происшествия: Справочное пособие для следователя	Киев, 1981 г.
49	Мерецкий Н. Е. Тактические приемы осмотра трупа на месте его обнаружения: Учебное пособие	М.: Изд. дом РАО, 2004.-176с.
50	Настольная книга следователя: Тактические приемы проведения осмотра места происшествия и допросов при расследовании преступлений различной категории / Под ред. А. И. Дворкина:	М.: ЭКЗАМЕН, 2006.-640с.
51	Шамонова Т. Н. Осмотр места обнаружения признаков убийств: Учебное пособие	М.: ЩИТ-М, 2008.-178с.
52	Богинский В.Е. Рефлексивное управление при допросе. учебное пособие	Харьков, 1983 г.-40с.
53	Бахарев Н.В. Очная ставка:Уголовно-процессуальные и криминалистические вопросы/Н.В.Бахарев.-Казань	Казань:Изд-во Казан.ун-та,1982. 184с.
54	Бахин В.П., Когомов М.Ч., Карпов Н.С. Допрос на предварительном следствии: уголовно-процессуальные и криминалистические вопросы.	Алматы, 1999 г.
55	Быховский Н.Е., Глазырин Ф.В., Питерцев С. Допустимость тактических приемов при допросе. учебное пособие.	ИЗД-ВО ВСШ МВД СССР,1989.-48с.
56	Кулагин Н. И. Организация и тактика допроса в условиях конфликтной ситуации:Учебное пособие/Н.И.Кулагин,Н.И.Порубов;	Минск:ИЗД-ВО МИНСК.ВШ МВД СССР,1977.-61с.
57	Зорин Г. А. Руководство по тактике допроса: Учебно-практическое пособие	М.: Изд-во Юрлитинформ, 2001.-320с.
58	Минжанов Н. Н. Тактические особенности допроса при расследовании преступлений, совершаемых организованной группой.	Караганда, 2008.-32с.
59	Настольная книга следователя: Расследование особо тяжких преступлений против общественной безопасности(бандитизм, организация незаконных вооруженных формирований): Научно-методическое пособие/Под общ.ред.А.И.Дворкина	М.:ЭКЗАМЕН,2006.-496с
60	Гапанович Н.Н. Опознание в следственной и судебной практике.	Минск:Изд-во БГУ,1978.-160с
61	Гинзбург А.Я. Опознание в следственной, оперативно-розыскной и экспертной практике. Учебно-практическое пособие.	Учебно-практическое пособие. М., 1996 г.
62	Петренко В.М. Предъявление для	М.:ИЗД-ВО ВНИИ МВД СССР,1975.-

	опознания при расследовании преступлений.	46с
63	Лошкевич А.А. и др. Предъявление фонограммы устной речи для опознания. Под общ. ред. В.А. Снеткова.	ИЗД-ВО ВНИИ МВД СССР,1978.-42с
64	Тактика предъявления для опознания: Лекция для слушателей- заочников/ Е.П.Коновалов; Отв.ред.Л.К.Литвиненко	Киев,1963.-31с.
65	Гинзбург А. Я. Предъявление для опознания в уголовном судопроизводстве Казахстана: Учебное пособие / Гинзбург А.Я.	Алматы: Жеті жарғы, 2003.-224с.
66	Закатов А.А., Ямпольский А.Е. Обыск. Учебное пособие.	ИЗД-ВО ВСШ МВД СССР,1983.-42с
67	Кузнецов А.А. Тактика обыска в жилых помещениях.	Омск: Изд- во ОЮИ МВД РФ, 1997.-24с
68	Ратинов А.Р. Обыск и выемка.	М.,1961.-219с.
69	Авсюк А.А. Процессуальные и тактические особенности проведения проверки показаний на месте. Лекция.	Минск, 1990 г.
70	Соя Серко Л.А. Проверка показаний на месте. Методическое пособие.	М., 1966 г.-92с.
71	Гинзбург А. Я. Криминалистические основы следственных действий: По Уголовно-процессуальному кодексу Республики Казахстан: Учебное пособие	Алматы: Данекер, 2002.-307с.
72	Бахин В.П. Полицейский допрос: советы допрашивающему: Учебно-практическое пособие	Алматы: Баспа, 1997. -34с
73	Гралетвич Г.Н. Тактика использования специальных знаний в раскрытии и расследовании преступлений.	Учебное пособие. Минск, 1987 г.
74	Гавло В.К. Судебно-следственные ситуации: психолого-криминалистические аспекты: Монография	Барнаул:Изд-во Алт.ун-та, 2006.-226с.
4. Ғаламтор - қайнар көздер		
75	http://adilet.zan.kz/rus - Қазақстан Республикасының әділет министрлігі	
76	http://web.kzi.kz/index.php/kz/ob-akademii Қазақстан Республикасы ПМ Б.Бейсенов - Қазақстан Республикасы ПМ Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы	
77	www.mvd.kz – Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі	
78	http://prokuror.kz – Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы	
79	http://pravstat.prokuror.kz/ - Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеті	
80	www.zakon.kz – Қазақстан Республикасының Заңдары	
81	http://prg.kz/ - «Параграф» ақпараттық жүйесі	

2.8. Пән бойынша сабақ жүргізудің тақырыптық жоспары

Кредиттер саны - 1 (45 сағат)

p/e №	Тақырып нөмірі	Тақырып атауы	Кре- дит- тер саны (сағат)	Аудиториялық сағаттар			БООЖ		БӨЖ
				Дәрістер	Семинарлық сабақтар	Практикалық сабақтар	Аудиториядан тыс		
1	1	Криминалистикалық тактиканың жалпы ережелері.	7	1	1				5
2	2	Криминалистикалық болжамдар мен тергеп-тексеруді жоспарлау.	10		1	1			8
3	3	Қарап-тексеру және куәландыру тактикасы.	10	1		1			8
4	4	Жауап алу және беттестіру тактикасы.	10	1			1		8
5	5	Тану үшін көрсету тактикасы.	8		1	1			6
Барлығы:			45	3	3	3	1		35

2.9. Сабақ жоспарлары

Дәріс сабақтары

№ 1 тақырып: Криминалистикалық тактиканың жалпы ережелері (1 сағат)

Дәріс жоспары:

1. Криминалистикалық тактиканың түсінігі, мазмұны мен міндеттері.
2. Криминалистикалық тактика негізі - тактикалық тәсілдер.
3. Тактикалық нұсқаулар, тактикалық операция (комбинация), жедел-тактикалық комбинация.

Дәріс тезистері

Ғылыми ережелер жүйесіне негізделі отырып жасалған сотқа дейінгі тергеп-тексеру мен сот тергеуін ұйымдастыру және жоспарлау талаптарын, соттық зерттеулер жүргізетін адамдардың мінез-құлқын және процестік іс-

әрекеттерді (біріншіден, тергеулік) жүргізу тәсілдерін көрсететін криминалистика ғылымының бір тарауы криминалистикалық тактика болып табылады.

Криминалистикалық тактика — бұл ғылыми ережелердің және олардың негізінде қылмысты жасауға және жасыруға мүмкіндік туғызған шарттар мен себептерді анықтау үшін дәлелдемелерді табу мен зерттеуге бағытталған, сотқа дейінгі тергеп-тексеру мен сот тергеуін жоспарлау мен ұйымдастыруға, нақты тергеп-тексеру және сот әрекеттерінің әдістеріне, дәлелдеуді жүзеге асырушы тұлғалардың жүріс-тұрыс бағытын анықтауға қатысты жетілдіріліп жатқан ұсыныс пен кеңестердің жүйесі болып табылады.

Криминалистикалық тактика екі тарапты зерттейді, яғни криминалистикалық ақпараттарды жинау және зерттеуші тұлғаның кәсіби қызметін деңгейі (тергеуші, прокурор, анықтау органы, маман, сарапшы және т.б.), ал екінші жағынан осы криминалистикалық ақпараттың құрылуына себепші тұлғалардың (күдікті, куә, жәбірленуші, куәгер) іс әрекеттеріне бағытталған.

Криминалистикалық тактика жүйесін шартты түрде жалпы (жалпы қағидалар) және ерекше бөлім шенберінде қарастыруға болады. Жалпы бөлімде криминалистикалық тактиканың түсінігі, мәні және мазмұны, оның түпнұсқалары, сондай-ақ криминалистиканың басқа тараулары және өз алдына бөлек ғылым салаларымен байланысы қарастырылады. Сонымен қатар криминалистикалық тактиканың негізгі санаттары болып мыналар талданады: тактикалық тәсіл; тергеу (процестік) әрекеттерінің тактикасы; тактикалық нұсқау; тактикалық шешім; тергеулік жағдайлар (ахуалдар, ситуациялар) мен тактикалық комбинация; криминалистикалық болжам мен қылмыстарды тергеп тексеруді жоспарлау; қылмыстарды ашу мен тергеп-тексерудегі өзара әрекеттесу.

Криминалистикалық тактиканың ерекше бөлімі әрбір тергеу және сот әрекеттері тактикасын (тергеулік қарап-тексеру, жауап алу, тінту, тергеу эксперименті және тағы басқаларды) оқып-үйренуге арналған.

Тактикалық тәсіл деп тергеп-тексеруді жүргізетін тұлғаның нақтылы жағдайға байланысты ең ұтымды және тиімді әрекеттерін айтады. Тактикалық тәсілге мысал ретінде тергеп-тексеруді ұйымдастыру және жоспарлау, сондай-ақ бөлек тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын атап өтуге болады

Тактикалық тәсіл жіктелесі (классификациясы):

1) қолдану мөлшері бойынша:

- нақтылы тергеу әрекетін жүргізуге бағытталған (мысалы, жауап алу, тергеулік қарап-тексерудің тактикалық тәсілі);
- тергеу әрекетінің бөлек кезеңіне қатысты (мысалы, тергеу экспериментіне, жауап алуға дайындық жұмыстарының тактикалық тәсілдері);

2) құқықтық рәсімделу көзқарасына сай:

- қылмыстық іс жүргізу заңымен тікелей айқындалған (мысалы, тану жүргізудің алдында тергеуші танылуға тиіс адамға өзге адамдардың арасында кез келген орынды таңдап алу мүмкіндігі ұсынылады; жауап алу орнын таңдау мүмкіндігі);

– қылмыстық іс жүргізу заңымен айқындалмаған (мысалы, бөлмеде тінту жасау барысында тінтіліп жатқан тұлға қимылына бақылау жүргізу).

№ 5, 6, 8, 9, 11, 12, 16, 13, 29 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Қарап-тексеру және куәландыру тактикасы (1 сағат)

Дәріс жоспары:

1. Тергеулік қарап-тексерудің түсінігі, мәні және мақсаттары.
2. Оқиға болған жерді қарап-тексерудің ерекшеліктері .
3. Мәйітті қарап-тексеру ерекшеліктері.
4. Куәландырудың түсінігі және мәні.

Дәріс тезистері

Тергеулік қарап-тексеру — ол қылмыстық іс бойынша тергеп-тексеру жүргізуде маңызы бар объектілерді олардың белгілерінің, қасиеттерінің, жағдайының, өзара орналасуын тергеуші тікелей көру, бекіту және зерттеуімен айқындалатын процестік іс-әрекет.

Тергеулік қарап-тексеру объектілері ретінде оқиға болған жер және оқиға болған орынға жатпайтын аула мен бөлмелер, сондай-ақ бөлек нарселер, құжаттар, адамдар, мәйіттер және жануарлар жүреді. Тергеулік қарап-тексерудің мағынасы өте зор, оның себебі қылмыстың жасалу жағдайын көрсететін көптеген қажетті іздердің бөлігі осы әрекетті жүргізу барысында табылады және зерттеледі.

Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында қарап-тексерудің маңызы өте зор. Яғни қарап-тексеру барысында қылмыс және қылмыскердің тергеп-тексеруге қажет іздері мен басқа да заттай дәлелдемелердің елеулі бөлігі табылып-зерттеледі. Қарап-тексеру нәтижелері, әсіресе оқиға болған жерді қарап-тексеру тергеп-тексерудің келесі бағытын, қылмыстың механизмін және қылмыскердің жекебасын анықтау бойынша көптеген көмегін тигізеді.

Мәйітті табылған жерінде қарап-тексеру.

Адам мәйітін табылған жерде сыртынан қарап-тексеру оқиға болған жерді қарап-тексеру барысында жүргізілуі мүмкін. Жағымсыз жағдайларда (мысалы, ауа райына байланысты) мәйіт морг ішінде қаралуы мүмкін.

Адам мәйітін ол табылған жерде сыртынан қарап-тексеру тексерудің жалпы ережелерін сақтай отырып және сот медицинасы саласындағы маман дәрігердің, ал оның қатысуы мүмкін болмаған жағдайда — өзге дәрігердің міндетті түрде қатысуымен жүргізіледі. Мәйітті тексеру үшін басқа да мамандар тартылуы мүмкін.

Мәйітті қарап-тексерудің жұмыстық кезеңін шартты түрде жалпы және егжей-тегжейлі екі сатыға бөлуге болады.

Мәйітті қарап-тексерудің жалпы сатысында зерттелетіндер:

1. Мәйіт қалпы (поза) және оның оқиға болған жерде орналасуы. Мәйітті жалпы қарап-тексеруден өткізу оның табылған жерін бекітуден басталады, мәйіт қалпын, жағдайын және жалпы түрін, яғни оның мүшелерінің өзара

орналасуын анықтау. Мәйіт жағдайы мен қалпы қылмыс механизмі жайлы болжам құруға мүмкіндік береді.

Мәйіттің орналасуы жанында қозғалмастан тұрған объектілерге қатысты суреттеледі, яғни кіре беріс, терезелер, қабырға, темір жол, ағаш және т. б. Мәйітті оқиға болған жерде қозғалтуына алдымен мәйіттік таңбалар сипаты мен олардың орналасуы итермелейді.

2. Мәйіт үстіндегі киім-кешектің сыртқы түрі қылмыс механизмін анықтауда өз көмегін көрсетеді. Зорлау, кейіннен өлімге душар ету істері бойынша жәбірленуші үстіндегі киім-кешектің сыртқы түрінің елеулі дәлелдемелік маңыздылығы бар.

3. Мәйіт үстінде табылған өлтіру қаруы, құралы тікелей оның үстінде болғанда ғана қаралады.

4. Дене жарақаттарының жалпы сипаты, олардың дененің көрінетін жерлерінде шоғырлануы. Мәйіт денесі мақсатқа сай ретпен мүше-мүше бойынша қаралады. Жынысы, жасы, бойы, шаштың түсі, өлгеннің көз жанары, жарақаттар мен мәйіттік құбылыстардың шоғырлану деңгейі мен сипаты (олардың пайда болуы мәйіттің сот-медициналық сараптамасы көмегімен анықталады), тіс аппаратының жағдайы, бөлінділердің болуы айқындалады. Сәйкестіру мақсатында денедегі және киімдегі жарақаттарды салыстырған жөн.

Мәйітті қарап-тексерудің егжей-тегжейлі сатысында зерттелетіндер:

- мәйіт төсегі (ложе), яғни мәйіттің астында орналасқан беткей;
- мәйіт үстіндегі киім, одан табылған заттар;
- мәйіт денесі және оның үстіндегі жарақаттар.

Куәландыру. Куәландыру — ол куәландырылатын адамның тергеп-тексеру оқиғасымен байланыста болғандығын көрсететін ерекше белгілерді және адам денесінен қылмыс іздерін айқындау мақсатында жүргізілетін тергеулік қарап-тексерудің ерекше түрі. Тергеулік және сот-медициналық куәландыруларды бір-бірінен ажырата білу керек. Кейінгісі сот-медициналық сараптаманың бір түрі болып саналады және ол келтірілген жарақат мерзімі, себебі, оның ауырлық деңгейі туралы мәселені шешу мақсатында сот медицина саласындағы маманмен жүргізіледі. Куәландырылатын адам үстіндегі киім заттарды қарап-тексеру ережесіне сай жүргізіледі. Егер куәландыруда адамның денесі жалаңаштандырылатын болса, онда тергеуші жынысы басқа адамды куәландыру кезінде қатыспайды. Бұл жағдайда куәландыруды сот медицинасы саласындағы маман немесе куәгерлердің қатысуымен дәрігер жүргізеді.

№ 2, 7, 10, 11, 15, 16, 27, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 59 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 4 тақырып: Жауап алу және беттестірудің тактикасы (1 сағат)

Дәріс жоспары:

1. Жауап алудың және беттестірудің түсінігі мен мәні.

2. Жауап алу және беттестіру кезінде тактикалық тәсілдердің қолданылуы.
3. Куәдан және жәбірленушіден жауап алудың тактикасы.
4. Күдіктіден жауап алудың тактикалық ерекшеліктері.

Дәріс тезистері

Жауап алу дегеніміз істің дұрыс шешілуінде маңызы бар жағдайлар туралы айғақтарды заңмен рәсімделген тәртіп бойынша жауап берушіден алуға бағытталған процестік әрекет. Жауап алу негізгі бес сатыдан тұрады: дайындық, алдын-ала, еркін әңгіме (баяндау), сұрақ-жауап және қорытынды.

Жауап алу барысында айғақ беруші сұлба, сызбалар, суреттер, диаграммалар жасай алады және олар хаттамаға қоса тіркеледі.

Криминалистикада жауап алудың төмендегідей түрлерін ажыратады:

- 1) жауап алынатын адамның процессуалдық жағдайына қарай — куәдан, жәбірленушіден, күдіктіден, сотталушыдан, сарапшыдан жауап алу;
- 2) жауап алынатын тұлғаның адамдардың нақтылы санатына (категориясына) тиесілі болуына қарай — жасы толмағандардан, баукеспелерден (рецидивистерден), есі ауысқандардан (психикалық ауруға душар болған тұлғалар), жазаны өтеу мекемелеріндегі сотталғандардан, шетел азаматтарынан жауап алу;
- 3) жауап алуды жүргізу реті бойынша — алғашқы және қайталама, негізгі және қосымша;
- 4) жауап алынатын адамның көзқарасы (позициясы) бойынша — жанжалдық емес жағдайда және жанжалдық жағдайда жауап алу.

Күдіктіден жауап алудың тактикалық ерекшеліктері.

Мұндай ерекшеліктер тергеушіде күдіктінің жекебасы туралы мәліметтердің аз мөлшерде болуымен түсіндіріледі. Сонымен қатар, күдіктіден жауап алу кезінде тергеуші қолындағы дәлелдемелердің мөлшері өте аз болып келеді.

Күдіктінің еркін баяндауына «тағылған кінәні мойындайсың ба?» - деген тергеушінің сұрағы себеп болады. Өзін-өзі кінәләу немесе қылмысқа қатысушылар кінәсін жасыру, не керісінше оларды асыра айыптау жағдайларын есептемегенде, өз кінәсін мойындаған күдіктіден жауап алу жанжалсыз жағдайларда өтеді. Мойындамау немесе кінәсін жартылай мойындаған күдіктіден жауап алудың жанжалдық сипаты болуы мүмкін.

Қылмыс жағдайларын күдіктінің баяндау реті:

- хронологиялық — қылмысқа итермелеген жағдайлардан қылмыстық нәтижеге дейін болуы мүмкін;
- логикалық — қандай да бір әрекеттердің жасалу себептерінен фактілер немесе эпизодтар бойынша олардың салдарына дейін болуы мүмкін;
- тактикалық — тергеушінің ойынша тактикалық тұрғыдан басында жауап беру фактісінен болуы мүмкін.

Күдіктіден айғақ беруден бас тарту әрекеттерін жеңіп шығуға қатысты тактикалық әрекеттер:

- күдіктінің теріс көзқараста болып отырғандығына көзін жеткізу;

- күдіктімен бірге қатысқандардың айғақ беру фактісін пайдалану;
- қылмысын әшкерелейтін бірге қатысқандардың айғағы, дәлелдемелерді ұсыну арқылы айғақ беруге ниеттендіру;
- бірге қатысушылар арасындағы қарама-қайшылықтарды пайдалану.

Беттестіру – жауап алу барысында бір оқиға бойынша екі адамның жауабы әртүрлі болған жағдайда оларды бір-бірімен кездестіріп, жүздестіріп жауап алу. Осындай жағдайларға байланысты оларды беттестіру әрекеттерін жүргізіп арасындағы қайшылықтардың себебін анықтау үшін екеуінің қатысуымен бір мезгілде және қайтадан жауап алу жүзеге асырылады. Сондықтан беттестіру бұрын жауап алынған адамдардан және әртүрлі, қарама-қайшы көзқарастағылар арасында жүргізіледі. Бұл өте күрделі тергеу әрекеті болғандықтан оған мұқият дайындалып, тергеу барысында тәсілдік әдістерді пайдалана отырып, заңда көрсетілген тергеуді жүргізу тәртібі қатаң сақталуы тиіс.

Беттестіруді жүргізуге дайындыққа енетін элементтер:

- оны жүргізу мезеті;
- беттестіруге қатысушылар қарым-қатынастарын зерттеу;
- беттестірудің затын анықтау;
- жауап алынатындарға сұрақтар құрастыру және оларды қою ретін дәлдеу;
- дәлелдемелер және басқа да материалдарды дайындау.

№ 2, 5, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 73 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

Семинарлық сабақтар

№ 1 тақырып: Криминалистикалық тактиканың жалпы ережелері (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Криминалистикалық тактиканың түсінігі және оның қылмыстарды ашу мен тергеп-тексерудегі рөлі.

2. Тактикалық тәсілдер, нұсқаулар, комбинациялар және олардың жіктемесі.

3. Жедел-тактикалық комбинацияның түсінігі.

№ 5, 6, 8, 9, 11, 12, 16, 13, 29 тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 2 тақырып: Криминалистикалық болжамдар мен тергеп-тексеруді жоспарлау

1-сабақ (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Криминалистикалық болжамның түсінігі мен шығу тегі.

2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру процесінде болжамдар құру және тексеру.

3. Қылмыстарды тергеп-тексеруді жоспарлаудың түсінігі, маңызы және негізгі принциптері.

4. Жекелеген тергеу әрекетін, тергеп-тексеру кезеңін, жалпы қылмыстық іс пен эпизодты істерді жоспарлау ерекшеліктері.

№ 7, 11, 12, 16, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43 тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып: Тану үшін көрсету тактикасы

1-сабақ (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Тану үшін көрсетудің түсінігі, түрлері мен міндеттері.

2. Заттарды, нәрселерді тану үшін көрсетудің тактикасы.

№ 2, 6, 8, 15, 19, 60, 61, 62, 63, 64, 65 тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтар

№ 2 тақырып: Криминалистикалық болжамдар мен тергеп-тексеруді жоспарлау

1-сабақ: (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Криминалистикалық болжамдардың шығу тегі және түсінігі.

2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру процесіндегі болжамдар құру және тексеру.

3. Қылмысты тергеп-тексеруді жоспарлаудың түсінігі, маңызы және негізгі қағидалары.

4. Жекелеген тергеу әрекеттерін, тергеп-тексеруді жүргізу кезеңін, жалпы қылмыстық істі және көпэпизодты істерді тергеп-тексеруді жоспарлаудың ерекшеліктері.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі кішкене топқа бөлініп, осыдан кейін білім алушылар оқытушы ұсынған ситуация негізінде, алынған ақпараттарға баға береді, болжамдар құрады, тергеушінің іс-әрекетін бағалайды және қылмыстық іс бойынша тергеп-тексеру жоспарын құрады. Жаңадан келіп түскен ақпараттарға байланысты болжамдар қайта түзетіледі.

Тергеп-тексеру жоспарында ұсынылған болжамдарды, сонымен қоса тергеп-тексеру барысында орындалуға тиісті тергеулік және басқа да әрекеттерді көрсету қажет.

Орындалған жұмыс оқытушыға тексеру үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында болжамдар құру және тергеп-тексеруді жоспарлаудың практикалық дағдыларын үйренулері тиіс.

№ 7, 11, 12, 16, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Қарап-тексеру және куәландыру тактикасы (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Қарап-тексерудің түсінігі, түрлері және әдістері.
2. Оқиға орнын қарап-тексеру тактикасы.
3. Куәландыру тактикасы

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі кішкене топқа бөлініп, осыдан кейін білім алушылар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, алынған ақпаратты бағалап, оқиға орнын қарап-тексеру кезеңдерін, сондай-ақ тергеушінің әрбір кезеңде атқаруы тиіс іс әрекеттерін жазбаша көрсетеді.

Орындалған жұмыс тексеру үшін оқытушыға тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар арнайы әдебиетпен танысу және практикалық тапсырмаларды орындау негізінде оқиға орнын қарап-тексеру кезеңдерінің мәнін, сондай-ақ әрбір қатысушының оқиға орнын қарап-тексерудің әрбір кезеңіндегі жүргізетін іс-әрекетін түсінулері тиіс.

№ 2, 7, 10, 11, 15, 16, 27, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 59 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 5 тақырып: Тану үшін көрсету тактикасы

2-сабақ: (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Тірі адамдарды тану үшін көрсетудің тактикасы.
2. Мәйіттерді тану үшін көрсету ерекшеліктері.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырып болғаннан кейін, білім алушыларға тапсырманың фабуласы, тану үшін көрсетуге жататын объектілер, сондай-ақ ғылыми техникалық құралдар беріледі. Оқытушының жетекшілігімен дайындық әрекеттерін өткізгеннен соң, білім алушылар рөлдік нысанда нәрселерді (зағтарды) тану үшін көрсету тергеу әрекетін жүргізеді.

Білім алушылар адамды тану үшін көрсету хаттамасының сипаттау бөлігін толтырады және тексеру үшін оқытушыға тапсырады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар адамды тану үшін көрсету тергеу әрекетін жүргізу тактикасының практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

№ 2, 6, 8, 15, 19, 60, 61, 62, 63, 64, 65 тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

Білім алушының оқытушымен бірге өзіндік жұмысы

№ 4 тақырып: Жауап алу және беттестіру тактикасы (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Беттестірудің түсінігі мен міндеттері.
2. Беттестіру жүргізудің тактикасы.
- 3 .күдіктілерден жауап алу тактикасы (жанжалдық ситуация жағдайында жауап алу).

Тапсырма

Сабақтың сұрақтарын қарастырғаннан кейін, білім алушылар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, рөлдік нысанда беттестіру жүргізіп, оны аяқтағаннан соң талқылау жүргізеді.

БООЖ өткізу нысаны: практикалық сабақ нысанында.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар жауап алу және беттестірудің практикалық дағдыларын меңгеруі тиіс.

№ 2, 5, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 73 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

Білім алушылардың өзіндік жұмысы

№ 1 тақырып: Криминалистикалық тактиканың жалпы ережелері (5 сағат)

Тапсырма:

Білім алушылар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: криминалистикалық тактиканың түсінігі, оның қылмыстарды ашу және тергеп-тексерудегі рөлі, сондай-ақ криминалистикалық тактикада қолданылатын негізгі түсініктер.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және конспектілеу.

№ 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 29 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 2 тақырып: Криминалистикалық болжамдар мен тергеп-тексеруді жоспарлау (8 сағат)

Тапсырма:

Білім алушылар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: криминалистикалық болжамдардың түсінігі. Криминалистикалық болжамдарды құру және тексеру. Тергеп-тексеруді жоспарлаудың түсінігі, мәні және негізгі принциптері. Жоспарлаудың мазмұны мен түрлері.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және конспектілеу.

№ 2, 7, 10, 11, 15, 16, 27, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 59 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Қарап-тексеру және қуәландыру тактикасы (8 сағат)

Тапсырма:

Білім алушылар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: оқиға орнын қарап-тексеру кезеңдері, қарап-тексеру әрекеттері, әдістері және бөлмені қарап-тексеру тактикасы. Қуәландыру тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және конспектілеу.

№ 2, 7, 10, 11, 15, 16, 27, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 59 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 4 тақырып: Жауап алу және беттестіру тактикасы (8 сағат)

Тапсырма:

Білім алушылар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: жауап алудың түсінігі, мәні, міндеттері және түрлері. Қуәдан, күдіктіден жауап алу тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу.

№ 2, 5, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 73 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 5 тақырып. Тану үшін көрсету тактикасы (6 сағат)

Тапсырма:

Білім алушылар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: тану үшін көрсетудің түсінігі, түрлері және сол арқылы шешілетін міндеттер; нәрселерді (заттарды), адамды тану үшін көрсету тактикасының ерекшеліктері.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және конспектілеу.

№ 2, 6, 8, 15, 19, 60, 61, 62, 63, 64, 65 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

2.10. Пәнді оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар

Жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көзделген негізгі сабақ түрлері болып дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар және білім алушының оқытушымен бірге өзіндік жұмысы саналады.

Дәріс курсына тораптық, теориялық сұрақтар қарастырылады.

Білім алушылардың лайықты дағдыларын шыңдау мақсатында және оқу материалдарын жақсы игеру үшін осы бағдарламаның ұсынысы бойынша практикалық сабақтарды өткізу барысында оқу тобын екіге бөлу бойынша

ұсыныс жасалады. Практикалық сабақтарды өткізу барысында криминалистикалық-техникалық құралдарды, оқу-әдістемелік кабинетінің құрал-жабдықтарын, криминалистикалық оқу объектілерін, криминалистикалық полигонын, қажетті дидактикалық материалдарды және оқытудың техникалық құралдары пайдаланылады.

ТМД және басқа да елдердің, сонымен қатар Қазақстан Республикасы ішкі істер органдарының қызметкерлері қылмыстардың алдын алу және ашу үшін қолданатын заманауи криминалистикалық-техникалық құралдарын сабақ өткізу процесінде қолдану көзделген.

Бағдарлап оқыту, бақылау сұрақтары (тестілер), ситуациялық жағдайлар тапсырмалары және хаттамаларды толтыру оқу сабақтарының сапасын арттыру және алған білімдерін тексеру болып саналады.

Бағдарлама курсының талаптарына сай оқытушының білім алушылармен өзіндік жұмыстарын орындау барысында оқу әдебиеттерімен қоса оқу деңгейінің сұранысындағы тәжірибелік тапсырмаларын әрбір білім алушы бастаған дәптерлерінде орындайды және бұл дәптерлерді әрбір сабақ барысында оқытушы тексеріп отырады. Білім алушылардың өзіндік жұмыстарына арналған тапсырмалар тізімі сабақ жоспарында көрсетілген.

Бұдан басқа, «Жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы мен технологиясының ерекшеліктері» пәнінің тақырыптарын толықтай теориялық оқып үйрену мақсатында осы пәнді оқытандарға арналған конспектілер және нормативтік құжаттарды жазу жоспарланған. Жазылуы қажет конспектілер мен нормативтік құжаттар тізімі жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көрсетілген.

Оқу материалдарын меңгергендігін барлық сабақтарда және оқытушымен бірге жүргізілетін өзіндік дайындықтарда оқытушы оқушылардың дайындық деңгейін тексеру сұрақтары негізінде жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көзделген жедел сұрау жүргізу, практикалық сабақтарда бірыңғай сұрау жүргізу, практикалық сабақтарда жауап беру сапасына байланысты таңдамалы бағалау жүргізу жолымен бағалайды.

Қандай да бір себептермен сабаққа келмеген білім алушылар өткізіп алған сабақты жеке өздері әдебиеттерден оқып, жеке өздері практикалық сабақ жоспарындағы есептерді шығаруы және одан кейін оқытушыға келіп сынақ-«өтем» тапсырулары қажет. Сонымен қатар, сынақты сабақ кезінде қанағаттанарлықсыз баға алған білім алушылар тапсырады. Осының негізінде өтемге келген білім алушы оқытушыға келесілерді көрсетуі қажет:

- дәріс тақырыбы (не болмаса оқулықтың қажетті тарауы);
- осы сабаққа байланысты сабақ жоспарларында көрсетілген нормативтік құжаттар мен оқулық әдебиеттің конспектісі;
- оқушының дәптерінде жасалынған практикалық сабақ тапсырмасы.

Дәптерді тексеріп болғаннан кейін оқытушы білім алушыдан сұрау жүргізеді және оқу журналы мен PLATONUS бағдарламасы арқылы электронды журналға тиісті бағаны қояды.

Алынған мәліметтерді барынша толық және жанжақты оқып үйрену және болашақта өзінің қабілетін арттыру мақсатында кафедрада бірнеше

мәселелік топ құрамында ғылыми үйірмелерде білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстары (КҒЗЖ) өткізіліп тұрады.

2.11. Қурстық және практикалық жұмыстарды орындау бойынша нұсқаулық пен әдістемелік ұсынымдар

Криминалистика Қазақстан Республикасы ІІМ ЖОО сабақ жоспарында білім алушылардың кәсіби дайындық деңгейін айқындайтын арнайы пәндердің бірі болып табылады. Пәнді оқып үйрену қылмыстарды тергеп-тексеруде, ашу мен ескертуде практикалық қызмет аясында алынған білімдер жүйесін қолдануда үлкен рөл атқарады.

Пәннің бағдарламасы теориялық білімді жетілдіріп қана қоймай сонымен қатар жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу мен тергеп-тексеру әдістемесін үйрену барысында алынған білімдерді практикада қолданылу аясында қамтылған. Бұған сабақ жүргізу кезінде практикалық тапсырмаларды орындау ықпал етеді.

Практикалық сабақтарға дайындалу кезінде білім алушылар ұсынылатын әдебиетті, процестік әрекеттерді толтыру үлгілерін зерделеуі керек, осы арқылы тиісті тақырыпты түсінуі қажет.

Практикалық сабақтарды жүргізу барысында білім алушылар сабақтың тақырыбына сәйкес әртүрлі тергеу әрекеттерін жүргізеді, тергеу әрекеттерінің хаттамаларын (фрагменттерін) толтырады, тергеп-тексеру жоспарын құрады және тағы басқаларды жүргізеді. Практикалық сабақтарды жүргізу кезінде тапсырмаға сәйкес, техника-криминалистикалық құралдар қолданыла алады. Практикалық тапсырманы орындау кезінде қылмыстық-процестік заңнаманы, қажетті ведомстволық бұйрықтар мен криминалистикалық ұсынымдарды қатаң басшылыққа алу қажет. Білім алушылар барлық құжаттарды қолжазба түрінде орындайды, яғни компьютерлік техниканы қолдануға қатаң тыйым салынады. Білім алушы практикалық тапсырманы пәнге арналған дәптерде немесе жеке парақта орындайды.

2.12. Өзін өзі бақылауға арналған тест тапсырмалары

Жабық үлгідегі 30 тест тапсырмасы

1. Криминалистикалық тактика – бұл:

А) материалдық іздерді табу, тіркеу, алу туралы ғылыми ережелердің жүйесі...

Б) қылмысты ашу мақсатындағы тергеуші мен жедел іздестіру органдарының өзара әрекеттесу туралы ғылыми нұсқаулардың жүйесі...

В) тергеушінің тергеп-тексеру әрекеттерін жүргізу барысындағы тәлімінің тиімді бағытын анықтау бойынша ғылыми ережелердің жүйесі...

Г) қылмыстарды ашу, тергеп-тексеру мен алдын алудың нәтижелі әдістерінің кешені туралы ғылыми ережелердің жүйесі ...

Д) тергеулік жұмысты жүргізу әдістерін түсіндіретін теория

2. Криминалистикалық тактиканың құқықтық негіздерін атаңыз

А) жалпылама тергеп-тексеру тәжірибесі.

Б) криминология.

В) қылмыстық процесс.

Г) азаматтық құқық.

Д) еңбек құқығы

3. Криминалистикалық тактика жүйесі өз ішіне қосады:

А) қылмыстық құқық және қылмыстық процесс нормалардында көрсетілген тергеу әрекеттерін жүргізудің әдісі және ұсынымы,

Б) тергеп-тексеру жүргізудің жалпы жағдайы, тактикалық әдістері мен тергеп-тексеруді жоспарлау

В) қылмысты ашу тәжірибесі, криминалистикалық тактиканың жалпы жағдайлары

Г) криминалистикалық тактиканың жалпы жағдайы; қылмысты ашуды жоспарлау; тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы

Д) криминалистикалық тактика жүйесі, криминалистикалық әдістеме, криминалистикалық болжамды оқу, тактикалық әдіс және ұсынымдар

4. Сот іс жүргізудегі тактикалық тәсілдердің мүмкін болу критерийлері - бұл:

А) заңдылық, ғылымилық, қауіпсіздік, үнемділік, жағдайлық, қолжетімділік, мақсатқа лайықтылық;

Б) заңдылық, моральдық-этикалық нормаларға қарсы келмеушілік, ғылымилық, қауіпсіздік, қолайлылық, қолжетімділік, мақсатқа лайықтылық,

В) қылмыстық іс жүргізу заңдылығы, кезеңдік, техника-криминалистикалық қамтылу, ғылымилық, қауіпсіздік, қолайлылық, қолжетімділік, мақсатқа лайықтылық;

Г) заңдылық, моральдық-этикалық нормаларға қарсы келмеушілік, ғылымилық, қауіпсіздік, өзара әрекеттесушілік, мақсатқа бейімділік;

Д) қылмыстық процесік заңдылық, моральдық-этикалық нормаларға қарсы келмеушілік, ғылымилық, қауіпсіздік, кезеңдік, техника-криминалистикалық қамтылу, қолайлылық, қолжетімділік, мақсатқа лайықтылық;

5. Тактикалық тәсіл - бұл:

А) тергеп-тексеруді тиімді ұйымдастыру.

Б) қылмыстық процесік заң нормалары.

В) тергеуші тәлімінің тиімді және нәтижелі бағыты мен іздерді табудың тиімді тәсілі, мысалы, саусақ іздерін.

Г) тергеп-тексеруді ұйымдастыру және шешім шығару.

Д) тергеп-тексеру бағытын таңдау, тергеп-тексеру процесі барысында қылмыс белгілерін анықтау.

6. Тергеп-тексеру міндеттерін шешу үшін тактикалық тәсілдер мен тергеу әрекеттерінің үйлесімділігі - бұл:

А) тергеулік жағдай (ситуация).

Б) тактикалық шешім

В) тактикалық комбинация

Г) тактикалық ұсыным

Д) әдістемелік операция

7. Қылмыстың жасалу жағдайлары мен оны тергеп-тексеру шарттарының жиынтығы - бұл:

А) тергеулік жағдай (ситуация)

Б) тактикалық операция.

В) криминалистикалық сипаттама.

Г) тактикалық шешім.

Д) әдістемелік комбинация.

8. Криминалистикалық болжам – бұл:

А) тергеп-тексерудегі оқиғаға және оның жеке мән-жайларына қатысты құзырлы тұлғаның дәлелді болжамы;

Б) тергеп-тексерудегі оқиғаға және оның жеке мән-жайларына қатысты құзырлы тұлғаның болжамы;

В) жеткілікті айғақтарға дәлелденген нақты тұлғаның кінәлілігі жөніндегі құзырлы тұлғаның шешімі;

Г) анық айғақтарға дәлелденген тергеп-тексерудегі оқиғаға және оның жеке мән-жайларына қатысты лауазымды тұлғаның дәлелді шешімі

Д) мүмкіндік айғақтарға дәлелденген тергеп-тексерудегі оқиғаға және оның жеке мән-жайларына қатысты құзырлы құқық қорғау органының шешімі.

9. Криминалистикалық болжамдардың уақыт бойынша құрастыру жіктелімі:

А) Бастапқы және кейінгі;

Б) Жалпы және жеке;

В) Типтік және нақты;

Г) Қарапайым және күрделі;

Д) Жедел-іздігірулік, тергеп-тексерулік, сараптамалық және соттық.

10. Криминалистикалық болжамдардың жылжу субъектісі бойынша жіктелімі:

А) Бастапқы және кейінгі;

Б) Жалпы және жеке;

В) Типтік және нақты;

Г) Қарапайым және күрделі;

Д) Жедел-іздігірулік, тергеп-тексерулік, сараптамалық және соттық.

11. Алдын ала тергеудің сатыларына байланысты жоспарлаудың келесі түрлерін айырады:

- А) кейінгі және қорытынды сатыларды жоспарлау;
- Б) бастапқы, кейінгі және қорытынды сатыларды жоспарлау;
- В) алдын ала және соттық тергеп-тексеруді жоспарлау;
- Г) соттық тергеп-тексеруді жоспарлау;
- Д) бастапқы және қорытынды сатыларды жоспарлау.

12. Істі тергеп-тексеру жоспарының міндетті элементін көрсетіңіз:

- А) мақсаттың орындалу реттілігін анықтау
- Б) дайындау шараларының жинағы
- В) орындау мерзімі мен нақты орындаушыларды көрсету
- Г) мақсатты белгілеу
- Д) айыптау қорытындысын құрастыру

13. Іс үшін маңызы бар материалдық объектілердің белгілері мен қасиеттерін тергеушінің өзіндік қабылдауы жолымен табу және зерттеу тергеу әрекеті қалай аталады:

- А) тінту
- Б) эксперимент
- В) қарап-тексеру
- Г) алу
- Д) ұстап алу

14. Оқиға болған жерді қарап-тексерудің жұмыс кезеңі келесі сатыларға бөлінеді:

- А) қарап-тексерудің жалпы және егжей-тегжейлі сатысы;
- Б) оқиға болған жерге барғанға дейінгі және оқиға болған жерге келгеннен кейінгі саты;
- В) теріс мән-жайларды айқындау кезеңі мен шолулық фотоға түсіру сатысы;
- Г) қарап-тексеру шекарасын анықтау және оқиға болған жерді жете қарап-тексеру сатысы;
- Д) қатысушыларға нұсқау беру және қорытынды саты.

15. Адам денесіндегі ерекше белгілерді және жарақаттарды анықтау үшін жүргізіледі?

- А) куәландыру
- Б) жеке басын тінту
- В) тергеулік қарап-тексеру
- Г) тергеу эксперименті
- Д) айғақты сол жерде тексеру және нақтылау

16. Күдіктіден жауап алу барысында келесідей сипаттар болуы мүмкін:

- А) жалған және шынайы;

- Б) жанжалсыз және жанжалды;
- В) даусыз және тактикалық;
- Г) қылмыс болған жерде жауап алу және жанжалды;
- Д) үшінші тұлғаның қатысуымен және олардың қатысуынсыз.

17. Жауап алу барысында қолданылатын тактикалық тәсілдер:

- А) заңға негізделген;
- Б) алдауға негізделген;
- В) бопсалыққа (шантаж) негізделген;
- Г) опасыздық ниетке негізделген;
- Д) надандық пен жоқ нәрсеге сенуге негізделген.

18. Танитын тұлға объектіні бұрын қабылдаған ойдағы бейнемен салыстыра келе оның теңдігі немесе өзгешілігі туралы шешім қабылдайтын тергеу әрекеті – бұл:

- А) айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылау
- Б) тану үшін көрсету
- В) жеке басын тінту
- Г) заттай дәлелдемелерді алу
- Д) тергеу эксперименті

19. Тану үшін көрсетудің мақсатын атаңыз:

- А) бұрын байқаған объектілермен теңдестіру немесе айырмашылығын анықтау
- Б) танушының айғақтарын нақтылау
- В) күдіктінің айғақтарын тексеру
- Г) танылушының жекебасы туралы мағлұматтар алу
- Д) нәрселерді теңдестіру (тірі адамдарды, мәйіттерді, автокөліктерді)

20. Қатысушылар санына байланысты тінту келесілерге бөлінеді:

- А) параллельдік және қарсы
- Б) жалғыз және топтық
- В) бірлескен және жеке-дара
- Г) жедел іздестіру қызметкерінің қатысуымен және оның қатысуынсыз
- Д) маманның қатысуымен және оның қатысуынсыз.

21. Тергеу экспериментіндегі іс-әрекеттердің негізгі мазмұны болып табылады:

- А) тұлғаның жекебасын зерделеу.
- Б) дәлелдемелерді тексеру.
- В) тәжірибелік іс-әрекеттер.
- Г) көрсету, демонстрация.
- Д) айғақтардың жалғандығын әшкерелеу.

22. Тергеу эксперименті не үшін қолданылуы мүмкін:

- А) теріс мән-жайларды тексеру үшін.
- В) бейнелік материалдар алу үшін.
- Б) болжамдарды негіздеу үшін.
- Г) жоғалған объектілердің баламасын әзірлеу үшін.
- Д) объектілерді идентификациялау үшін.

23. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылау нәтижесінің шынайлығын көрсететін мән-жайлар:

- А) тергеуші қимылдың бағытын анықтайды;
- Б) айғағы тексерілетін тұлға басқа қатысушылардың алдында жүреді;
- В) ұйымдастырушылық сұрақтарды тергеуші шешеді;
- Г) жүргізу барысында тергеуші нақтылаушы сұрақтар қояды;
- Д) тергеу әрекеті ҒТҚ көмегімен бекітіледі

24. Тінту жүргізудің негіздері:

А) іс үшін маңызы бар заттар мен құжаттардың белгілі бір бөлмеде (басқа да жерде) немесе нақты бір бір тұлғада болуы мүмкін екендігі туралы жеткілікті мағлұматтардың болуы

Б) заттар мен құжаттардың белгілі бір жерде жатқандығы немесе бір тұлғада бар екендігі туралы тергеуші немесе жедел іздестіру қызметкерінің жорамалы

В) тергеушінің негізделген қаулысы

Г) нақты тұлғаның іс үшін маңызы бар заттар мен құжаттарды өз еркімен беруі

Д) іздеуге жататын объектілердің орны туралы нақты мәліметтің болмауы

25. Айналымына тыйым салынбаған заттар мен құжаттар тінту жүргізу кезінде алынуға жата ма:

А) алынуға жатпайды

Б) алынуға жатады

В) егер іске қатысты болса, онда алынуға жатады

Г) алу жүргізу ақылға қонымсыз

Д) тек иесінің рұқсатымен.

26. Қатысушылар санына байланысты тінту келесілерге бөлінеді:

А) параллельдік және қарсы

Б) жалғыз және топтық

В) бірлескен және жеке-дара

Г) жедел іздестіру қызметкерінің қатысуымен және оның қатысуынсыз

Д) маманның қатысуымен және оның қатысуынсыз.

27. Жауап алу – бұл:

А) процестік әрекет;

Б) процестік емес әрекет;

В) қылмыстық процеске қатысушылардың арасындағы әңгіме.

28. Беттестірудің қайсы түсінігі дұрыс?

А) беттестіру – бұрын қарама қарсы айғақ берген мән-жайлар туралы тұлғалардан бір-бірін кездестірмей бір уақытта жауап алу;

Б) беттестіру – қорғаушы қатысуымен күдіктіден жауап алу барысында дәлелдемелерді ұсыну;

В) беттестіру - бұрын қарама қарсы емес айғақ берген мән-жайлар туралы тұлғалардан бір-бірін кездестіріп бір уақытта жауап алу;

Г) беттестіру - бұрын қарама қарсы айғақ берген мән-жайлар туралы тұлғалардан қайталап жауап алу;

Д) беттестіру - бұрын қарама қарсы айғақ берген мән-жайлар туралы тұлғалардан бір-бірін кездестіріп бір уақытта жауап алу.

29. Тану үшін қандай объектілер көрсетілуі мүмкін?

А) жеке нөмірлік белгілері бар заттар

Б) бұрын қолданыста болған заттар

В) киілетін заттар

Г) тірі адам

Д) мәйіт.

30. Тану үшін көрсетуде заң бойынша неше зат көрсетуге ұсынылуы мүмкін?

А) екеуден кем емес

Б) үшеуден кем емес

В) бесеуден кем емес, бірақ оннан артық емес

Г) төртеуге дейін

Д) саны шектелмеген және тергеулік жағдайға байланысты.

Білім алушылардың білімін бағалау критерийі:

Білім алушының білімін бағалау барлық семестр ішінде пайыздық мазмұнда өлшенетін ағымдық, рейтингтік және қорытынды түрдегі бақылау арқылы жүргізіледі.

Ағымдағы бақылау - өткен тақырыптар мен сұрақтар бойынша білім алушының білімін тексеру, семинар сабақтары және БАОӨЖ түрінде ауызша және тесттік сұрау, БӨЖ және БОӨЖ орындаған тапсырмаларын бағалау түрінде жүргізіледі.

Рейтингтік бақылау - коллоквиум түрінде өткен тақырыптар мен бағдарлама тараулары бойынша білім алушылардың білімін тексеру.

Рейтингтік бақылауға ағымдағы бақылаудың барлық нысаны бойынша барлық тапсырмаларды орындаған және оң баға алған білім алушылар жіберіледі.

Семестрлік рейтинг ағымдағы және рейтингтік бақылаулар бойынша анықталады және ең көбі 60% құрайды.

Семестр ішінде екі аттестация өткізіледі.

Пән бойынша қорытынды бақылау (емтихан) ауызша нысанда жүргізіледі (билеттер бойынша). Білім алушы емтихан бойынша ең көбі 40% ғана ала алады.

Пән бойынша қорытынды баға семестрлік рейтинг баллдарының және білім алушының емтиханда алған баллдарының сомасы бойынша қойылады.

A, A- (100 - 90) бағасы зерттеу тақырыбын терең және толық көлемде түпкілікті зерделеу, берілген жауапта материалды сауатты және логикалық қисынды түрде көрсету, қосымша сұрақтарға дұрыс және сенімді жауаптар беру, қосымша әдебиетті білу жүргізілгеннен соң қойылады.

B+, B, B- (89 - 75) бағасы бағдарламалық материалды нақты және толықтай жеткілікті білгенде, қойылған сұрақтарға жауап беру кезінде шамалы ғана қателіктер жіберілгенде, материалды анық көрсете білгенде қойылады.

C+, C, C-, D+, D (74 - 50) бағасы өткен материалды толық білгенде, жауаптарды қателіктер жіберу арқылы бергенде және қосымша сұрақтар қойылған кезде сенімді түрде жауап бергенде, жетекші сұрақтар қою қажет болған кезде қойылады.

F (49 - 0) бағасы жауап берілмегенде, жауап толық болмағанда, жауапта өрескел қателіктер бар болғанда, қарастырылатын сұрақтың мәнін түсінбегенде, жетекші және қосымша сұрақтарға сенімді және дәл жауаптар берілмеген кезде қойылады.

Білім алушылардың білімі, іскерлігі және дағдылары келесідей жүйеде бағаланады:

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық эквиваленті	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D-	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз

2.13 Пән бойынша емтихан сұрақтары

1. Криминалистикалық тактиканың жүйесі және міндеттері.
2. Криминалистикалық тактиканың негізгі түсініктері.
3. Криминалистикалық болжамдардың түсінігі мен жіктемесі (классификациясы).
4. Тергеп-тексеруді жоспарлаудың түсінігі мен түрлері.
5. Тергеп-тексеруді жоспарлаудың мақсаттары мен принциптері.

6. Тергеп-тексерудің бастапқы және келесі кезеңдеріндегі жоспарлаудың ерекшеліктері.
7. Топ құрамында тергеп-тексеруді жоспарлаудың ерекшеліктері.
8. Жеке тергеу әрекетін жоспарлау.
9. Тергеу ситуацияларының түсінігі, мазмұны және түрлері.
10. Тактикалық комбинация (операция).
11. Тактикалық шешім.
12. Тактикалық тәсілдердің қолданылу критерийлері.
13. Тергеу әрекетін жүргізу сатылары.
14. Тактикалық тәсілдің түсінігі.
15. Тергеулік қарап-тексерудің түсінігі мен міндеттері.
16. Тергеулік қарап-тексерудің мақсаттары мен жіктемесі (классификациясы).
17. Оқиға орнын қарап-тексеру кезінде ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндіктері.
18. Оқиға орнын қарап-тексерудің әдістері мен принциптері.
19. Куәландырудың түсінігі мен түрлері.
20. Оқиға орнын қарап-тексеруге дайындық.
21. Оқиға орнын қарап-тексеру кезеңдері.
22. Бөлмедегі оқиға орнын қарап-тексеру тактикасы.
23. Нәрселерді қарап-тексеру тактикасы.
24. Құжаттарды қарап-тексеру тактикасы.
25. Көлік құралдарын қарап-тексеру тактикасы.
26. Жер учаскелерін қарап-тексеру тактикасы.
27. Адам мәйітін табылған жерінде қарап-тексеру тактикасы.
28. Жануарларды қарап-тексеру тактикасы.
29. Тірі адамдарды қарап-тексеру тактикасы.
30. Куәландыру тактикасы.
31. Оқиға орнын қарап-тексерудің барысы мен нәтижелерін бекіту.
32. Оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасына қосымша сұлба құрастырудың ерекшеліктері.
33. Оқиға орнын қарап-тексеру кезіндегі келеңсіз (негативтік) мән-жайлар, олардың сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезіндегі маңызы.
34. Тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде объектілерді табу, бекіту және алудың жалпы ережелері.
35. Оқиға орнында қолданылатын фототүсіру тәсілдері.
36. Оқиға орнын қарап-тексеру кезінде қол іздерін табу, бекіту және алудың жалпы ережелері.
37. Жауап алудың түсінігі, түрлері және міндеттері.
38. Куәдан, жәбірленушіден жауап алу тактикасы.
39. Күдіктіден жауап алу тактикасы.
40. Айғағының жалғандығы әшкереленген тұлғадан жауап алудың тактикасы.
41. Жасы кәмелетке толмағаннан жауап алу ерекшеліктері.
42. Беттестірудің түсінігі және оны жүргізудің міндеттері.

43. Беттестіру жүргізудің тактикасы.
44. Ұмытылған фактілерді еске түсіруге ықпал етуші тәсілдер.
45. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылауға дайындық.
46. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылаудың түсінігі мен мақсаттары.
47. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылаудың тактикалық тәсілдері.
48. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылау нәтижелерін бекіту.
49. Адамды тану үшін көрсетудің мәні және міндеттері.
50. Тану үшін көрсетудің түрлері.
51. Тану үшін көрсетуге дайындық.
52. Тірі адамды тану үшін көрсетудің тактикасы.
53. Мәйіттерді тану үшін көрсетудің тактикасы.
54. Нәрселерді тану үшін көрсетудің тактикасы.
55. Жануарларды тану үшін көрсетудің тактикасы.
56. Адамды фотобейнесі арқылы тану үшін көрсету.
57. Фотосуреті арқылы тану үшін көрсетудің тактикасы.
58. Тану үшін көрсетудің барысы мен нәтижелерін бекіту.
59. Тінтудің түсінігі мен міндеттері.
60. Тінтудің түрлері.
61. Бөлмені тінтуге дайындық.
62. Жекебасын тінтуге дайындық.
63. Бөлмені тінтудің тактикасы.
64. Жекебасын тінтудің тактикасы.
65. Көлік құралын тінтудің тактикасы.
66. Алудың түсінігі мен міндеттері.
67. Алу жүргізудің тактикасы.
68. Тергеу экспериментінің түсінігі және мәні.
69. Тергеу экспериментінің түрлері.
70. Тергеу экспериментін жүргізуге дайындық.
71. Тергеу эксперименті тактикасының жалпы ережелері.
72. Белгілі бір әрекетті жасау мүмкіндігін анықтау бойынша тергеу экспериментін жүргізудің тактикасы.
73. Белгілі бір әрекетті бақылау мүмкіндігін анықтау бойынша тергеу экспериментін жүргізудің тактикасы.
74. Тергеу экспериментін жүргізудің барысы мен нәтижелерін бекіту.
75. Тергеу экспериментін жүргізу кезінде ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндіктері.
76. Тергеу экспериментінің нәтижесін бағалау.

2.14 Құрастырғандар: Криминалистика кафедрасының профессоры полиция полковнигі Б.С. Телемисов, криминалистика кафедрасының аға оқытушысы полиция майоры Н.Е. Боранқұлов